

OSAAMISTA YHDESSÄ – AMMATILLINEN KOULUTUS - SEMINAARI

HELSINKI 24.-25.9.2020

Torstai 24.9.

Aamupäivän puheenjohtajana rehtori Päivi Saarelainen, Koulutuskeskus Salpaus

9.15 Aamukahvi

10.00 **Tapahtuman avaus**

Johtaja Terhi Päivärinta, Suomen Kuntaliitto, Opetus ja kulttuuri

Teema: Ammatillinen koulutus muuttuu ajassa

10.15 **Osaamisen kehittämisellä kohti kestäväää uraa**

Vanhempi neuvonantaja Tapio Huttula, SITRA

Kommenttipuheenvuoro

Ekonomisti Harri Hietala, Sivistystyönantajat

11.00 **Hallituksen ratkaisut muuttuneessa tilanteessa**

Opetusministeri Li Andersson

11.45 **Kommenttipuheenvuorot**

- *Toimitusjohtaja, rehtori Kari Juntunen, Taitotalo*
- *Kuntayhtymän johtaja, rehtori Jaana Ritola, Koulutuskeskus Brahe*

Keskustelua ja kysymyksiä

12.30 Lounas

Iltapäivän puheenjohtajana toimitusjohtaja Veli-Matti Lamppu, Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Teema: Työllisyyspoliittiset toimenpiteet ja niiden yhteys ammatilliseen koulutukseen

13.30 **Hallituksen keskeiset työllisyyspoliittiset toimenpiteet**

Puheenvuoron pitäjä varmistuu myöhemmin

14.00 **Osaamisen kehittäminen ja koulutuspoliittinen selonteko**
Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen, Opetus- ja kulttuuriministeriö

14.30 Kahvitauko

15.00 **Paneelikeskustelu: Työllisyyden ja osaamisen liitto**

Panelisteina:

- *Hallitusneuvos Jan Hjelt, Työ- ja elinkeinoministeriö*
- *Johtaja Maire Mäki, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto*
- *Työllisyysjohtaja Regina Saari, Tampereen kaupunki*
- *Rehtori Teppo Tapani, Tampereen Aikuiskoulutuskeskus TAKK*

Moderointi: *Johtaja Jarkko Huovinen, Suomen Kuntaliitto*

16.00 **Ensimmäisen päivän yhteenvetoa ja keskustelua**
Johtaja Laura Rissanen, Sivistystyönantajat

16.15 **Päivän ohjelma päättyy**

18.00 **Iltatilaisuus**

20.00 Iltatilaisuuden varsinainen osuus päättyy

Perjantai 25.9.

Aamupäivän puheenjohtajana johtaja Laura Rissanen, Sivistystyönantajat

Teema: Kohti kuntavaaleja 2021

9.00 **Kuntavaalit ja ammatillinen koulutus**
Johtaja Minna Karhunen, Suomen Kuntaliitto

9.30 **Ammatillinen koulutus kunnan talouden ja elinvoiman näkökulmasta**
Kaupunginjohtaja Ari Nurkkala, Raahen kaupunki

10.00 **Kuntapäätäjän rooli ammatillisessa koulutuksessa elinvoiman turvaajana**

Teemasta keskustelemassa kuntapäätäjät:

- *Helsingin kaupungin kaupunginvaltuutettu, kansanedustaja Mari Holopainen, vihr.*
- *Espoon kaupungin kaupunginvaltuutettu Pirjo Kemppi-Virtanen, kok.*
- *Porin kaupungin kaupunginvaltuutettu Arja Laulainen, sd.*
- *Tornion kaupungin kaupunginvaltuutettu Olli Rainio, kesk.*

Moderointi: *Erytisasiantuntija Maarit Kallio-Savela, Suomen Kuntaliitto*

11.00 Tarkastushavainnot ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanosta

*Johtava tuloksellisuustarkastaja Sami Vuorinen,
Valtiontalouden tarkastusvirasto*

Keskustelua, kommentteja ja kysymyksiä

11.45 Tapahtuman päätössanat

*Hallituksen puheenjohtaja Kari Kallonen,
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry*

12.00 Lounas

Hyvää kotimatkaa!

Ilpo Koppinen 31.3.2020

Prinsjärvi pysyväksi vesialueeksi

Historiaa

Koska maanpinnan korkeus Prinsjärven ympäristössä on noin 4m ja maan kohoaminen on noin 6 mm/v, niin Prinsjärven voidaan arvioida kuroutuneen merenlahdesta järveksi noin 700 vuotta sitten.

Ulvilan pitäjänkartassa 1600-luvulta näkyy *Oxejärvi* (Uksjärvi) -nimisestä järvestä lähtevä joki tai puro, joka laskee alapäässä *Prinstrasket*-nimisen järven kautta mereen.

1940-luvulla alueella toimi järvenlaskuyhtiö, joka huomattavasti pienensi Prinsjärveä kaivamalla sen alapuolisen puron syvemmäksi. Tässä yhteydessä syntynyt vesijättö jaettiin ympäröiville tiloille.

Kuivatusta jatkettiin vielä 1960-luvulla, jolloin Prinsjärven kautta kulkevaa puroa syvennettiin jossain kohdassa jopa 3,8 metriä, jolloin tuloksena oli valtava kanjoni, jonka pohjalla puro virtaa. Tämä mittava operaatio voitiin vielä silloin tulkita ojitukseksi, joka suunnitteluhetkellä 1961 voimassa olleen vesioikeuslain perusteella ei tarvinnut lupaa.

Hanke liittyi lähistöllä olleeseen kiistanalaiseen Inhottujärven vesistöjärjestelyyn, josta eduskunnan perustuslakivaliokunta antoi maataloushallinnolle ankarat moitteet.

Hankkeen suunnittelija toteaa lausunnossaan Uksjoen perkaushankkeesta v 1961:

-Vesioikeudellinen määrittely. Vesioikeudellisessa suhteessa pidän toimitusta ojituksena, jota varten ei tarvitse hakea lupaa. Saha- ja Prinssijärviä on pidettävä VOL IV. luvun 17 § 3 mom mukaisina järvinä.

Kyseinen VOL:n pykälä toteaa, että ojituksen yhteydessä voidaan ilman eri lupaa kuivattaa *suossa tahi rahkassa oleva pienoinen järvi*. Sen enempää Saha- kuin Prinssijärvikään eivät olleet "suossa tahi rahkassa" vaan aivan kunnollisia järviä. Paine täysin tarpeettomiin massiivisiin uomien perkauksiin oli tuolloin niin suuri, että maataloushallitus oli valmis lain virheelliseen tulkintaan, jotta suunnitelmat ehdittiin saattaa voimaan ennen kuin vesilaki vuonna 1962 olisi tehnyt nämä hankkeet luvanvaraisiksi.

Prinssijärvestä suunnitelmassa mainitaan, että se jää liejumaatumaksi jolle tulva nousee.

Vielä 1979 Prinssijärvestä ei ollut havaittavissa maatumaa, vaan se oli upottavaa liejua, jolla ihminen eikä eläinkään pystynyt kulkemaan. Sankat hyttysparvet vähensivät alueen viihtyvyyttä sen lisäksi, että lieju levitti ikävää hajua.

Vuonna 1920 syntynyt alueella asunut Toivo Kallio muisteli 2007 Saha- ja Prinssijärviä seuraavasti:

Järvi oli hyvin kalaisa ja lajirikas, jossa nostettiin vuosittain suuria krapusaaliitakin. Suurin Topin saama hauki, jonka hän saalisti pyydyspaulalla, painoi kaksitoista kiloa. Uksjoen ja Sahajärven vesi oli kristallin kirkas. Hänen synnyinkotinsa kaikki vesi otettiin vuosikymmenten ajan Uksjoesta, vesi oli myös hyvän makuista. Heillä ei ollut kaivoa ollenkaan. Kaivo tehtiin vasta 40-luvulla. Topi krapusti aina muutaman päivän ennen krapuluvan alkamista. Hänellä oli eräänäkin vuonna jo parituhatta krapua myyntiin, kun lupa vasta alkoi. Silloin sai parhaan hinnan.

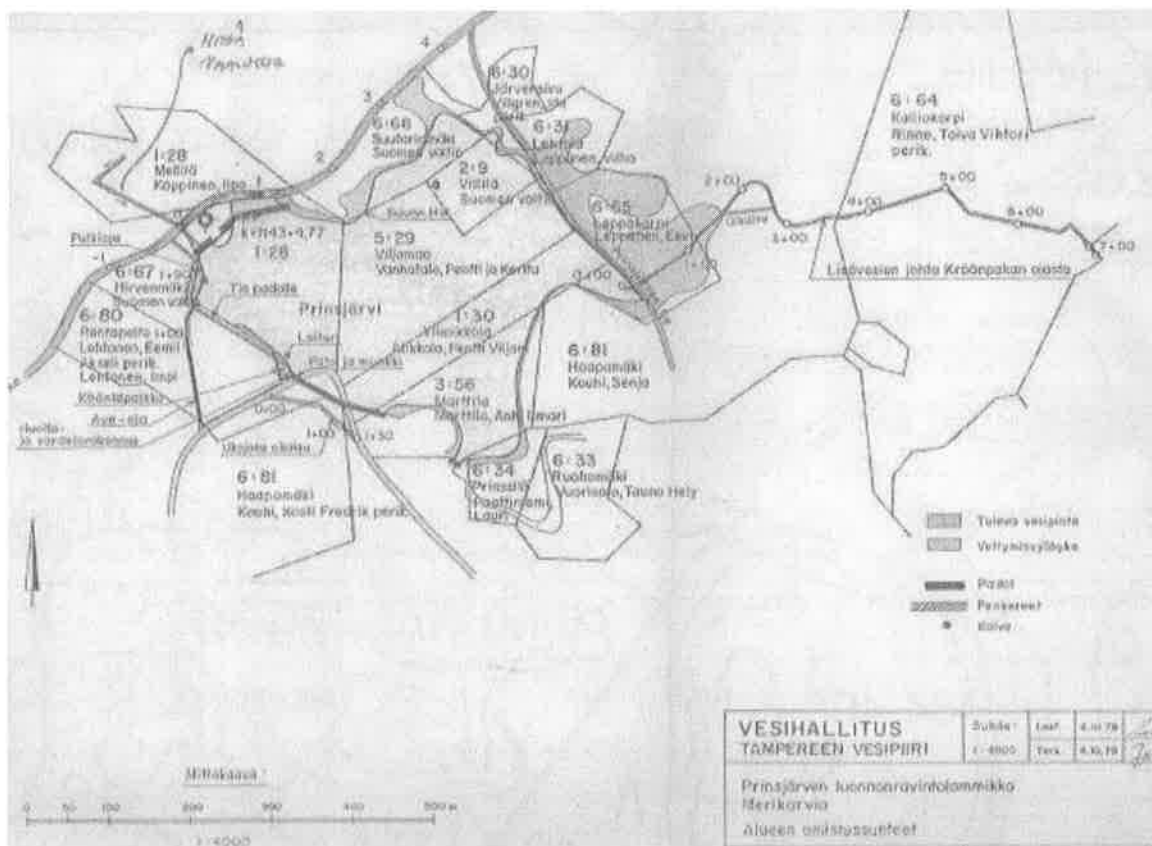
Toivo Kallio sanoi, että Pohjansahan koskea on madallettu hänen muistinsa aikana kaksi kertaa. Ensimmäinen kerta oli vähän ennen sotia ja toinen 50-60-lukujen vaihteessa. Viimeinen kerta johti kahden metrin koskenpudotukseen, jota koko Pohjansahan kylä vastusti. Nyt piikkisuora joki matelee monen metrin syvyisessä kanjonissa ja koskesta ei ole tietoaakaan.

Prinssijärvi ja Sahajärvi olivat erinomaisen kalaisia järviä juuri puhtaan, kirkkaan vetensä ansiosta. Topillakin oli järvissä oma ruuhi, vaikka meri sijaitsi muutaman sadan metrin päässä hänen kodistaan.

Luonnonravintolammikon toteutus

Vuonna 1979 RKTL lähestyi Prinssijärven alueen maanomistajia ja esitteli suunnitelman vesijätön muuttamisesta luonnonravintolammikoksi. Hanke toteutettaisiin ympäröimällä

alue tarvittavissa kohden penkereillä ja kaivamalla Uksjoelle uusi uoma, joka ohittaa lammikon. Vesien hallintaa varten järven länsipäähän tehtäisiin sulku, jonka kautta lammikkoon voidaan kerätä keväisin vettä, kun veden pinta ympäristössä on korkeampi kuin talveksi tyhjennetyssä lammikossa. Syksyistä tyhjennystä varten on munkkipato, jonka kautta vesi voidaan hallitusti laskea ohi kulkevaan Uksjokeen. Lännestä tulevia vesiä varten tehdään putkioja ja sen jatkoksi avo-oja, joilla vedet johdetaan Uksjokeen, kun ne eivät enää voi virrata Prinsjärven kautta. Hankkeen toteutti Tampereen vesipiiri. Suunnitelman pääpiirteet ilmenevät alla olevasta suunnitelmakartasta:

Suunnitelmat toteutettiin vuosina 1980-81.

Kalanpoikasten kasvatusta alkoi muistaakseni 1981, ensin siianpoikasilla ja myöhemmin toutaimilla. Viimeisinä vuosina siellä kasvatettiin kuhaa.

Luvat

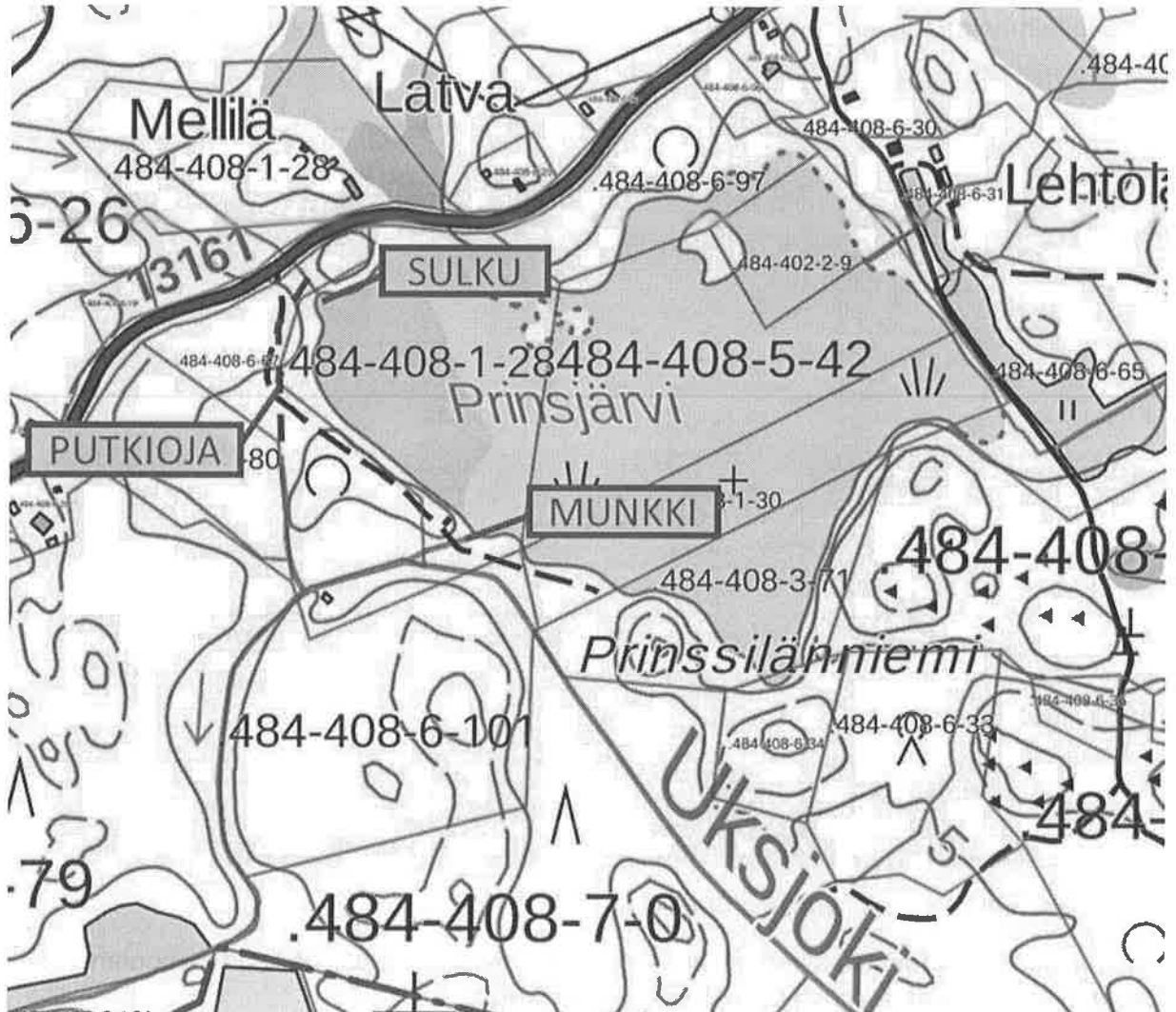
Oikeudet luonnonravintolammikon käyttöön on tietävästi nykyisin Livian Kalatalous ja ympäristöopistolla, joka vuokraa oikeuksia kalanpoikasten viljelijöille. Asiasta olen siellä keskustellut Arto Katajamäen, p. 050 355 5569 kanssa. Tarkemmat yksityiskohdat saa varmaankin Livialta.

Hanke toteutettiin sopimalla maanomistajien kanssa veden alle jäävistä maa-alueista ja niistä sekä vettämyyhyä jättäessä jäävästä maasta maksettavista korvauksista.

Tiedossani ei ole, että luonnonravintolammikon rakentamiseen olisi haettu vesi- tai muutakaan lupaa. Voin olla väärässä.

Kiinteistöt

Kiinteistöt ilmenevät tästä kartasta:

Minun kiinteistöni on Mellilä, .484-408-1-28.

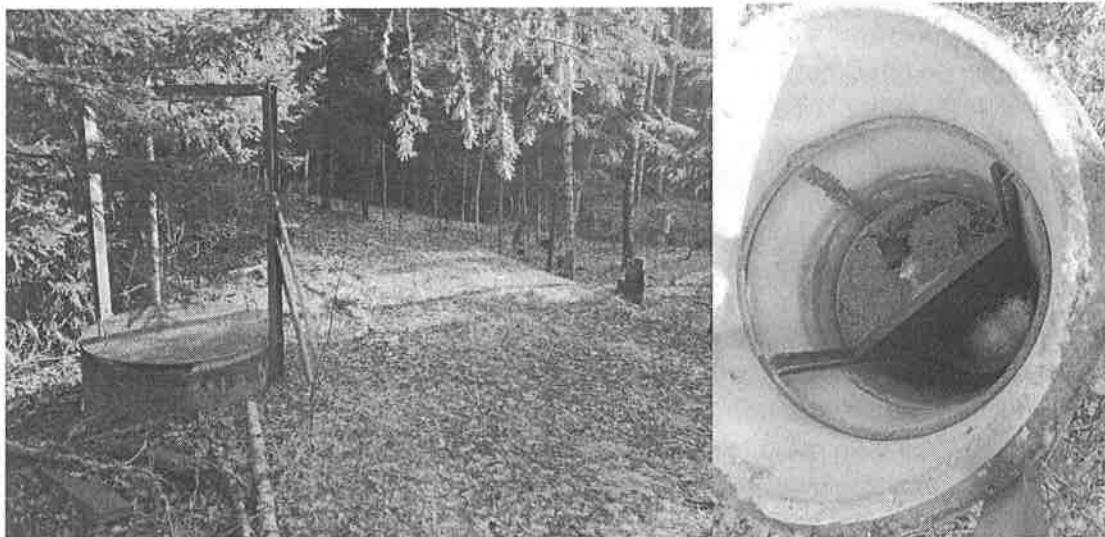
Rakenteet

Maapengerrysten lisäksi luonnonravintolammikkoon kuuluu kaksi rakennelmaa, nimittäin länsipäässä oleva sulkuläppä ja Prinsjärven ja Uksjoen väliin rakennettu munkkipato.

Lisäksi lännestä Lammelantien ali tulevia vesiä varten tehtiin 130 m pitkä putkioja, joka laskee avo-ojaan, joka myös tehtiin samassa yhteydessä. Näiden lisäksi on munkkipadon lähellä oleva korkeusasteikko, johon on merkitty suurin sallittu vedenkorkeus.

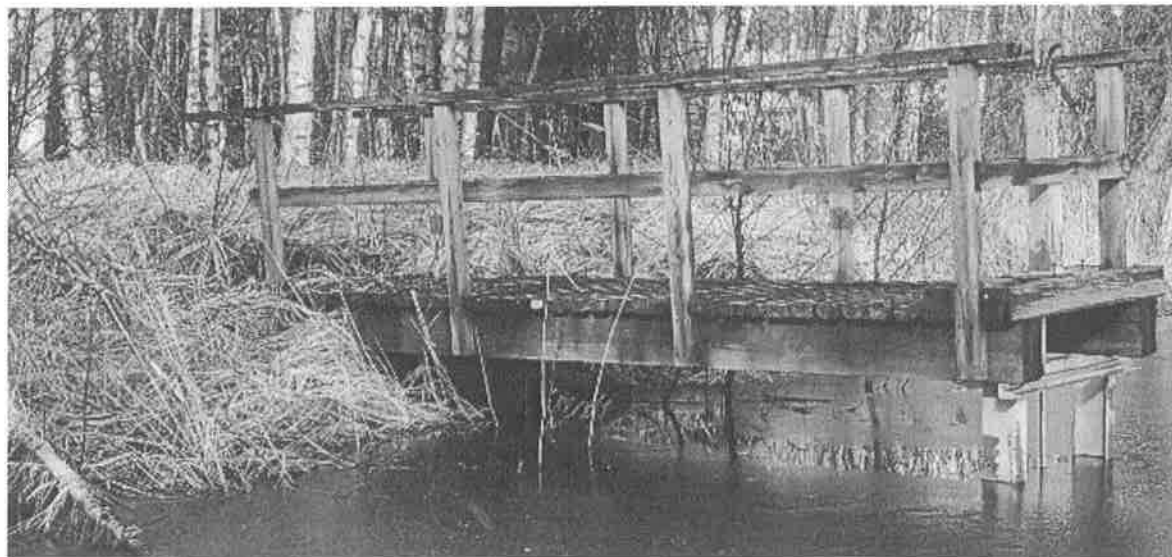
Munkkipadon lähellä on lisäksi tarvikkeiden säilyttämistä varten varastokoppi.

Oheisista kuvista saa yleiskäsityksen munkkipadosta. Vedenkorkeuksista riippuen korkeusero järven ja puron välillä vaihtelee 0,5 ... 1,5 m.

Järven länsipäässä olevaa sulkuläppää on keväällä järveä täytettäessä pidetty auki ja putkiojassa oleva sulku on pidetty kiinni, jolloin lännestä tulevat vedet on käytetty järven täyttämiseen. Siinä vaiheessa, kun järven vedenpinta nousee ympäristön vedenpinnan tasolle, tämä sulku on suljettu ja putkioja on avattu. Viimeisten kolmen vuoden aikana, kun järveä ei ole talveksi tyhjennetty, sulkuläppä on ollut koko ajan suljettuna.

Seuraavassa kuvassa näkyy sulkuläpän päällä oleva laiturijärjestelmä ja kierretanko, jolla läppää nostetaan ja lasketaan. Kuvassa läppä on näkymättömissä veden alla.

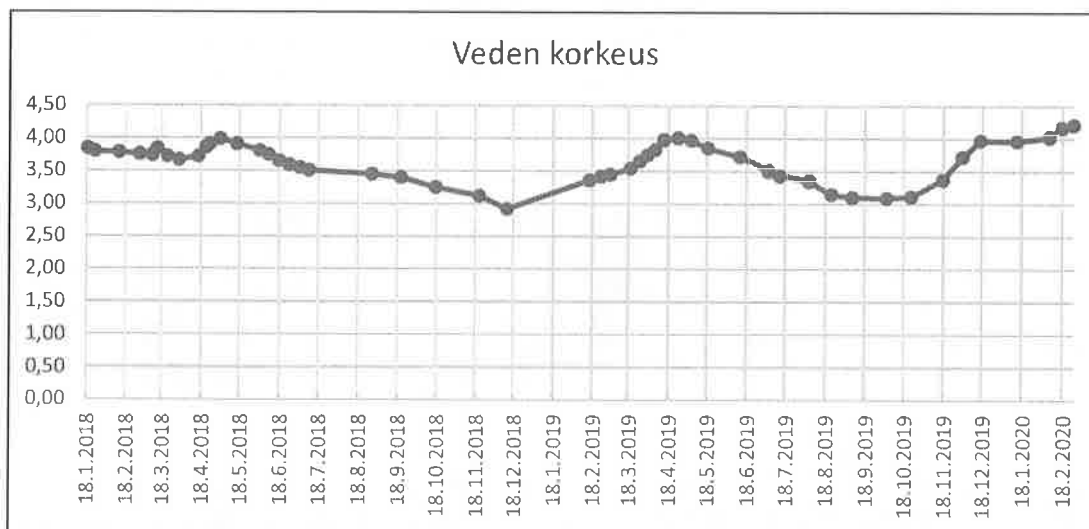
Ajatus muuttamisesta pysyväksi vesialueeksi

Joitakin vuosia sitten keskustelin tilanteesta AVIn Esko Vähäsöyringin ja hänen kehotuksestaan myös ELYn Kari Niemisen kanssa, molemmat jo eläkkeellä, ennakoiden sellaista tilannetta, että kalanpoikasten viljely joskus loppuu. Tähän mahdollisuuteen viittasi se seikka, että kuhanpoikassaalis oli käymässä vuosi vuodelta heikommaksi johtuen epäilemättä siitä, että järvestä ei tahtonut riittää vesi. Varsinkin loppukesän tilanne oli huono. Tähän puolestaan vaikutti se, että järvi tyhjennettiin syksyllä kalanpoikasten keräämiseksi ja se oli tyhjillään talven yli, kunnes keväällä siihen alettiin kerätä vettä. Täällä länsirannikolla kuitenkin on yleensä varsin vähän lunta, joten edes alkukesäksi vettä ei saatu tyydyttävään korkeuteen ja haihtumisen ja maavallien läpi tihkumisen vuoksi loppukesällä vettä oli niin vähän, että se saattoi vaikuttaa kalansaaliiseen.

Oli myös tiedossa, että kalakantojen elvyttämisstrategiassa ollaan siirtymässä istutuksista luontaisten lisääntymisedellytysten parantamiseen.

Sekä Vähäsöyrinki, että Nieminen totesivat, että jos poikasten kasvatus loppuu, niin Prinsjärveen tulee jättää vesi. Kuitenkin säännöstelymahdollisuus tulee poistaa ja sen tilalle tulee tehdä kiinteä ylivuotokohta sovittavaan korkeuteen. Tätä perusteltiin toisaalta sillä, että tyhjäksi jättäminen merkitsisi merkittävää keskiveden korkeuden muutosta, joka vaatisi vesiluvan ja toisaalta sillä, että ympäröivä luonto on neljänkymmenen vuoden ajan sopeutunut Prinsjärven olemiseen vesialueena ainakin kesäaikana.

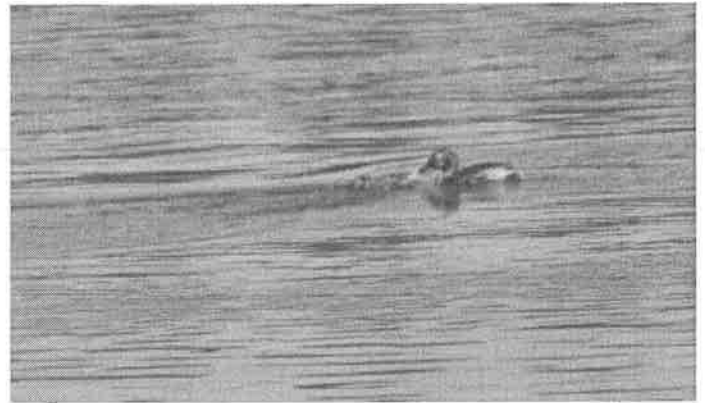
Vähäsöyrinki toi myös esille, että jotta voitaisiin ohjeistaa ylivuotokohdan korkeus, niin pitäisi olla tietoa, jolla nykyinen keskiveden korkeus voidaan määrittellä. Kun nyt järvi on jo kolme vuotta saanut olla ympärivuotisesti vesitettyinä, niin olen seurannut veden korkeutta tammikuusta 2018 lähtien. Vaihtelu näyttää seuraavalta:

Kun ottaa huomioon, että kesät 2018 ja 2019 olivat poikkeuksellisen kuivia, niin keskiveden korkeus asettunee pitemmällä ajalla suunnilleen 3,70. Järjestelmä lienee N43, koska suunnitelmapakartassa olevan korkeuspisteen korkeus on esitetty tässä järjestelmässä.

Järven länsiosa on avovettä, mutta itäosa muistuttaa kosteikkoa ja sen vuoksi järveen on asettunut tyypillisiä kosteikossa viihtyviä vesilintuja. Laulujoutsenparin, sorsien ja telkkien lisäksi on syytä mainita mustakurkku-uikku, joka uusimman punaisen kirjan mukaan on käynyt äärimmäisen uhanalaiseksi.

Oheisessa kuvassa on mustakurkku-uikku ja sen poikanen kuvattuna Prinsjärvellä 28.7.2019:

Järven luoteisnurkassa kuulee keväällä viitasammakon pulputusta.

Vaikkakaan ei suoraan järvestä riippuvaisena, niin curiositeettina voi mainita, että perhoskartoituksessa Prinsjärven luoteispuolella on löydetty tummaverkkoperhonen, koska sen ravintokasvia virmajuurta kasvaa järvien ympäristössä.

Ajatuksen toteutus

Järven länsipäässä olevan sulun ja penkereen läpi menevän putken muuttaminen kiinteäksi penkereeksi tuskin on kovinkaan vaikea tai kallis toimenpide, mutta sen toteutuksesta voi keskustella jonkun kaivinkoneyrittäjän kanssa.

Munkin voi poistaa siten, että ensin munkin pohjalle pudotetaan riittävästi maata estämään veden virtaus munkin läpi. Sitten munkista poistetaan yksi tai kaksi kaivonrengasta ja munkki täytetään maalla. Penger munkin kohdalla muotoillaan niin, että siihen jää ylivuotokohta sovittavaan korkeuteen, esimerkiksi korkeuteen 4,30. Korkeusreferenssin saa helposti munkin vieressä olevasta asteikosta, joskin myös munkin sisään on tehty vastaava asteikko. Penkereen mataloittamisesta saatava maa voidaan laittaa munkin alapuolelle vanhaan uomaan. Kaiken tämän voi tehdä kuivatyönä ilman, että järvestä tarvitsee päästää vettä.

Sekä munkki, että sulkuläppä sattuvat olemaan minun maallani, joten maanomistajan luvan kanssa ei tule ongelmia.

Muiden maanomistajien kohdalla tilanne ei muutu kesäisin miksikään siitä, mikä se on ollut viimeiset 40 vuotta, joten riittänee, kun heitä informoi kirjeitse.

Jos toteutukseen on saatavissa rahallista tukea, niin sellainen on luonnollisesti tervetullutta.

Vaihtoehtoisia ajatuksia

Edellä esitetyllä ajatuksella tilanne vakioitaisiin sellaiseksi, mikä se nykyisinkin on ollut kesäisin viimeiset 40 vuotta ja viimeiset kolme vuotta ympärivuotisesti. Kari Nieminen epäili, että nykyinen tilanne ei ole edes täysin laillinen, koska säännöstelymahdollisuuksia

ei saisi olla, vaikka niitä ei käytetäkään, jos ne eivät liity luonnonravintolammikon alkuperäiseen käyttöön.

Muita kunnianhimoisempiakin, joskin paljon kalliimpia suunnitelmia voi ajatella.

Ympäristön kannalta paras ratkaisu olisi palauttaa tilanne Prinsjärven kuivattamista edeltävään tilaan, jolloin Uksjoki ohjattaisiin uudelleen virtaamaan Prinsjärven kautta. Tällöin kuitenkin, jotta järvessä olisi riittävästi vettä, myös Uksjoen veden pintaa jouduttaisiin nostamaan huomattavasti, ainakin metrin, mikä tuskin olisi yläpuolisten maanomistajien hyväksyttävissä. Myös vesilupa tarvittaisiin.

Toinen mahdollisuus olisi, että Uksjoki ohjataan takaisin Prinsjärven kautta ja järveä syvennetään riittävästi. Kaivumaat voisi läjittää järveen tehtäviksi saariksi. Tämä olisi kalliimpi ratkaisu ja luultavasti edellyttäisi järven tyhjentämistä työn ajaksi. Tämäkin ratkaisu varmasti vaatisi vesiluvan.

Ajateltu ratkaisu, eli nykytilan vakioiminen on halpa ja helposti toteutettava ajatus.

Ilpo Koppinen

Lopuksi: Prinsjärvi kesäkuussa 2010

